

Kürt üniversiteleri hayal kırıklığı oldu

ERTUĞRUL MAVİOĞLU

Türkiye / 24/11/2010

Kürtçe üniversite eğitimi hevesiyle kayıt yaptıran Türkiyeli öğrenciler pek çok zorlukla karşı karşıya... Türkiye’de anadilde eğitim tartışmaları, ‘insani bir haktır, mutlaka olmalı’, ‘ülkeyi böler kat’a olmamalı’ kıvamında sürerken, güney komşumuz Irak’taki Kürdistan Bölgesel Yönetimi’nde eğitim Kürtçe. Üstelik Duhok, Erbil ve Süleymaniye’de Kürtçe eğitimin sürdüğü üniversiteler, Türkiye’den de öğrenci kabul ediyor. Kürt üniversitelerinin kapıları Türkiye’den gelenlere ilk açıldığında büyük talep olmuş. Fakat şimdilerde öğrenciler ‘oraya’ gitmekte pek de heveskâr değil, neden?

Türkiye’den üniversite eğitimi için Kuzey Irak’a giden Kürt öğrenciler, bir yandan anadilleriyle eğitim gördükleri için memnunlar. Fakat buradan aldıkları diplomaların geçerliliği konusundaki sorunlar ve son yıllarda Türkiye’den

gelen öğrencilere karşı pek de misafirperver davranılmaması taleplerin azalmasına neden olmuş. Tüm bu ve benzeri olumsuzluklara karşın Kuzey Irak’ta okumakta hâlâ ısrar eden öğrencilerin varlığı şaşırtıcı. Ama konuştukça anlaşılıyor ki onların ‘Kürdistan’da üniversiteli olmak için çok daha güçlü nedenleri var.

Bölgesel Yönetim, daha başından itibaren Türkiye, Suriye ve İran’dan da öğrenciler için kontenjan ayırdı. Dışarıdan öğrenci alımı, Hewler’de (Erbil) merkezi bir kurul aracılığıyla yönetiliyor. Kürdistan dışından gelen öğrencilerin bir hazırlık döneminden geçmeleri şart. Tercih ettikleri bölüme göre ya Kürtçe ya da İngilizce öğrenmek zorundalar. Bu durum İran ve Suriye’den gelen Kürtler açısından kolaylıkla aşılabiliyor. Fakat Türkiye’den gelen öğrenciler eğer İngilizce bölümleri

seçmedilerse, yazılı dili Arapça harflerle olan Soraniceyi öğrenmeleri gerekiyor. İnat edip Soraniceyi öğrenen öğrencilerin yaşadıkları başka problemler de var.

‘Dedemi JİTEM öldürdü’

Serda Muhammed Fettah Türkiye’den gelip Erbil’deki Selahaddin Üniversitesi’nde öğrenim gören öğrencilerden. Aslen Diyarbakır Liceli. Türkiye ile bağları aşk-nefret ilişkisine benziyor. Daha çocuk yaşlardayken ailesi köyden sürülmüş. 29 Ekim 1996 ise onun hayatının en acı günü olmuş. Henüz 3. sınıftayken, Cumhuriyet Bayramı kutlamasından dönüşte dedesi Fettah Balta’nın JİTEM’ci Abdülkadir Aygan tarafından öldürüldüğünü öğrenmiş.

“Burası bana pek hitap etmiyor. Dans etmeyi, içki içmeyi severim ama burası insanı kısıtlıyor. Arapların ise kültürlerini sevmediğim için dillerini de öğrenemedim. Ama yine de dört yıl içinde bir kulak dolgunluğu oldu. Ben Kürt’üm, Zazaca düşünüyorum, ikinci dilim Türkçe. Buradaki hocaların çoğu, Bağdat’ta, Kahire’de okumuşlar. Bilim dilleri Arapça. Hocalar malzemeleri, notları Arapça verir. Sonra bunu Kürtçeye çevirir. Ben dolayısıyla hem bilim dili olarak Arapça ve İngilizce hem de Soranice görüyorum. Kafamda bütün diller birbirine girmiş durumda.”

‘Türkiyelileri soğuttular’

Kuzey Irak’a Türkiye’den gelen ilk öğrencilerden olan Mahmut Ceyhan da Serda gibi Diyarbakırlı. Dedesi Mele Abdülkerim Ceyhan, Türkiye KDP’sinden. Ailesinin bu bölgeyle hep yakın bağları olmuş.

Ceyhan'a göre, bir ara binden fazla Türkiyeli öğrencinin olduğu Kuzey Irak'ta bu sayı 200'lere kadar inmiş durumda. Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nin kurulmasını sevinçle karşılamış ama Erbil'de yaşamaya başladıktan sonra ciddi anlamda hayal kırıklıkları yaşamış:

“Liseyi Diyarbakır'da bitirdim. Genetik düşünüyordum, fakat istediğim bölümü kazanamadım. Burayla sürekli bir ilişkimiz vardı. Dedem 1968'den 1975'e kadar burada kalmıştı. İlk gelişim 2004'tür. Buraya karşı büyük özentiim vardı. Türkiye'den gelen öğrenciler arasında yüzde 30'luk bir kesim üniversite sınavlarında başarısız olanlar. Bir bölümü de istediği bölümü kazanamayanlar. Ama Kürdistan'ın kurulmuş olması da Türkiye'deki Kürt öğrencileri fazlasıyla kendine çekti. Anadilde eğitimi yaşatma çabası olarak da görebiliriz bunu. Türkiye'de Kürtçe eğitim olsa, buraya çok az öğrenci gelir. Türkiye, buradan verilen diplomaları kabul etmeme eğiliminde. Avrupa ve ABD ise tanıyor.”

